
REGIONALNI RAZVOJNI PROGRAM JUŽNE PRIMORSKE 2014-2020

DELOVNA SKUPINA ZA GOSPODARSTVO

1. DELAVNICA, KOPER, 31. 1. 2013

Tematski cilj 1:

KREPITEV RAZISKAV, TEHNOLOŠKEGA RAZVOJA IN INOVACIJ

Ključni cilji, ki jih obravnavajo skladi SSO

Krovni cilj strategije Evropa 2020:

izboljšanje pogojev za raziskave in razvoj, predvsem s ciljem, da javne in zasebne naložbe dosežejo 3 % BDP.

Ključni ukrepi za Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR):

- inovacije v podjetjih. To vključuje razširjanje in uvajanje novih tehnologij, zlasti ključnih omogočitenih tehnologij, s sodelovanjem z akterji na področju raziskav in izobraževanja, prenosa tehnologije, uporabnih raziskav, tehnološkega razvoja in predstavitvenih naprav, da bi podjetja lažje razvijala bolj inovativne proizvode, postopke, trženje in storitve ter diverzificirala nacionalno/regionalno gospodarstvo z novimi hitro rastočimi dejavnostmi;
- krepitev zmogljivosti v državah članicah in regijah za odličnost v raziskavah in inovacijah ter tehnološke spremembe z naložbami v inovativne rešitve ter raziskovalno infrastrukturo in opremo, zlasti tiste v evropskem interesu v okviru pobud skupnega načrtovanja³, raziskovalne infrastrukture ESFRI (Evropskega strateškega foruma za raziskovalno infrastrukturo)⁴, razvoja regionalnih partnerskih ustanov ter v okviru Evropskega strateškega načrta za energetske tehnologije. To vključuje podporo za nacionalne/regionalne raziskovalne ustanove ter tehnološke centre, centre za usposabljanja in znanstvene parke, ki je jasno osredotočena na spodbujanje uporabnih raziskav z okrepljenim sodelovanjem z industrijo za povečanje zasebnih naložb v raziskave in inovacije;
- krepitev zmogljivosti v državah članicah in regijah za hitro gospodarsko izkoriščanje novih idej, ki izhajajo iz raziskav in inovacij. To vključuje podporo za grozde, partnerstva o sodelovanju med akterji na področju raziskav, izobraževanja in inovacij, poslovno infrastrukturo za raziskave in inovacije, spodbujanje poslovnih svetovalnih storitev za raziskave in inovacije, tudi na področju storitev, ustvarjalne centre, kulturne in ustvarjalne panoge ter socialne inovacije, pilotne in predstavitvene dejavnosti ter povečevanje povpraševanja po inovativnih proizvodih, tudi z izbiranjem inovacij v javnih naročilih.

Ključni ukrepi za Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja (EKSRP):

pospeševanje inovacij in baz znanja na podeželskih območjih s:

- sodelovanjem med sektorji kmetijstva, prehrane, gozdarstva in drugimi akterji ter oblikovanjem grozdov in omrežij. Sodelovanje v tem okviru je lahko v obliki pilotnih projektov in razvoja novih proizvodov, praks, postopkov in tehnologij, vključno z uvedbo nizkoogljičnih in zelenih tehnologij;
- vzpostavitvijo in uporabo svetovalnih storitev, vključno z upravljanjem kmetij ter kmetijskimi in gozdarskimi svetovalnimi storitvami, obenem pa zagotavljanjem, da imajo kmetje, lastniki gozdov in MSP na podeželskih območjih dostop do svetovalnih storitev za boljšo gospodarsko in okoljsko učinkovitost; krepitve povezav med kmetijstvom in gozdarstvom ter raziskavami in inovacijami z:
- vzpostavitvijo operativnih skupin, ki združujejo kmete, raziskovalce, svetovalce, civilno družbo in podjetja, ki so vključeni v kmetijski in živilski sektor, da bi razvile in izvajale inovativne projekte na področjih skupnega interesa. Te operativne skupine bodo del evropskega partnerstva za inovacije na področju produktivnosti in trajnosti kmetijstva.

Tematski cilj 3:

POVEČANJE KONKURENČNOSTI MALIH IN SREDNJIH PODJETIJ, KMETIJSKEGA SEKTORJA (ZA EKSRP) TER SEKTORJA RIBIŠTVA IN RIBOGOJSTVA (ZA ESPR)

Ključni cilji, ki jih obravnavajo skladi SSO

Mala in srednja podjetja so steber evropskega gospodarstva ter so glavno gonilo rasti, ustvarjanja delovnih mest in kohezije, saj zagotavljajo dve tretjini delovnih mest v zasebnem sektorju in prispevajo 58 % k skupni dodani vrednosti, ki jo ustvarjajo podjetja v EU. Naložbe v MSP zato veliko prispevajo k rasti, zaposlovanju in koheziji. MSP imajo jasno opredeljeno vlogo pri upravljanju strukturnih sprememb in prehoda v svetovnem gospodarstvu, temelječem na znanju, in pri ustvarjanju novih zaposlitvenih možnosti. Sama MSP nimajo pristojnosti za izvajanje vrednostne verige v velikem obsegu in so zato odvisna od ustvarjanja povezav znotraj in zunaj njihove regije porekla.

Ukrepi EKSRP za povečanje konkurenčnosti kmetijskega sektorja bodo pomagale zagotoviti trajnostno proizvodnjo hrane v EU in prispevale k ustvarjanju delovnih mest ter ohranjanju podeželskih območij in njihove rasti. Posebni izzivi, ki jih je treba obravnavati, so velikost kmetijskih gospodarstev v nekaterih regijah, ki ovira konkurenčnost, starostna struktura sektorja, v katerem je samo 6 % kmetov mlajših od 35 let, in potrebo po spodbujanju produktivnosti in učinkovitosti, da se sektor odzove na konkurenco iz tretjih držav, naraščajoče stroške surovin, nestanovitnost trga in okoljske izzive.

Ključni ukrepi za ESRR:

- naložbe v podjetništvo, vključno z zagotavljanjem zagonskega kapitala, jamstev, posojil ter vmesnega in začetnega kapitala s finančnimi instrumenti in podporo za oblikovanje poslovnih načrtov;
- naložbe v komercialno uporabo novih idej in rezultatov raziskav ter ustvarjanje več na znanju temelječih podjetij z ukrepi, prilagojenimi potrebam MSP na različnih stopnjah razvoja in skozi vso vrednostno verigo inovacij;
- poslovne svetovalne storitve, zlasti na področju ustanavljanja podjetij, prenosa podjetij, dostopa do novih trgov, poslovnih strategij in spremljanja, prenosa tehnologije in predvidevanj, pa tudi inovacij, ki so osredotočene na uporabnike in temeljijo na novi zasnovi, krepitve zmogljivosti za upravljanje inovacij ter spodbujanja razvoja in uporabe takšnih storitev s programi inovacijskih bonov;
- podpora razvoju spletnih orodij za zagotavljanje usmerjenih informacij in lajšanje upravnih postopkov za MSP, zlasti na področju javnih naročil, zaposlitvene zakonodaje, socialne varnosti, obdavčevanja in standardizacije;
- razvoj novih poslovnih modelov, vključno z novimi vrednostnimi verigami in organizacijo trženja, zlasti za olajšanje internacionalizacije; razvoj MSP na področjih v vzponu, povezanih z evropskimi in regionalnimi izzivi, kot so ustvarjalne in kulturne industrije, nove oblike turizma in inovativne storitve, ki odražajo nove družbene zahteve, ali proizvodi in storitve, povezani s starajočim se prebivalstvom, nego in zdravjem, ekološke inovacije, nizkoogljično gospodarstvo in učinkovita raba virov, vključno z usklajevanjem z javnimi naročili za pospešitev tržne uveljavitve inovativnih rešitev in uspešno reševanje teh izzivov.

Ključni ukrepi za EKSRP:

- prestrukturiranje kmetij z velikimi strukturnimi težavami, zlasti z naložbami na kmetijah za izboljšanje uspešnosti kmetijskega gospodarstva ali v podporo sposobnosti preživetja kmetij, gospodarske trajnosti, z naložbami, povezanimi s predelavo, trženjem in razvojem kmetijskih proizvodov ali z naložbami v infrastrukturo za razvoj in prilagajanje kmetijstva;
- generacijska pomladitev v kmetijskem sektorju, zlasti s pomočjo za zagon novega podjetja za mlade kmete;
- vključitev primarnih proizvajalcev v verigo preskrbe s hrano s podporo za sheme kakovosti, promocijo na lokalnih trgih, horizontalnim in vertikalnim sodelovanjem, novimi možnostmi trženja in povezovanja, razvojem kratke dobavne verige ter vzpostavljanjem skupin proizvajalcev;
- obvladovanje tveganja v okviru kmetij z vrsto orodij za pomoč kmetom pri učinkovitem upravljanju vedno večjih gospodarskih in okoljskih tveganj, vključno z boleznimi živali in rastlin, ter podpora za naložbe v preventivne in sanacijske ukrepe.

Ključni ukrepi za Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo (ESPR):

- razvoj podjetij, poslovnih spretnosti ter podjetništva na področju ribištva in ribogojstva za povečanje njihove konkurenčnosti, sposobnosti preživetja in trajnosti;
- uvajanje ali razvoj novih ali izboljšanih proizvodov, postopkov, tehnologij ter sistemov upravljanja in organizacije na vseh ravneh dobavne verige v sektorjih ribištva in ribogojstva za povečanje dodane vrednosti ribiških proizvodov in proizvodov iz ribogojstva ter zmanjšanje proizvodnih stroškov;

- izboljšanje ureditve trga v sektorjih ribištva in ribogojstva.

Tematski cilj 4:

PODPORA PREHODU NA NIZKOOGLJIČNO GOSPODARSTVO V VSEH SEKTORJIH

Ključni cilji, ki jih obravnavajo skladi SSO

Krovni cilj strategije Evropa 2020:

zmanjšanje emisij toplogrednih plinov za vsaj 20 % v primerjavi z ravno iz leta 1990 ali za 30 %, če za to obstajajo ugodni pogoji; povečanje deleža obnovljivih virov v končni porabi energije na 20% ter povečanje energetske učinkovitosti za 20 %.

Ključni ukrepi za ESRR:

- naložbe v večjo uporabo pogodb za zagotavljanje energetske učinkovitosti v javnih zgradbah in stanovanjskem sektorju.

Ključni ukrepi za ESRR in Kohezijski sklad:

- energetska učinkovitost ter obnovljivo ogrevanje in hlajenje v javnih stavbah, zlasti predstavitev stavb z ničelnimi emisijami ali pozitivno energetske bilanco, pa tudi temeljita prenova obstoječih stavb s preseganjem stroškovno optimalnih ravni;
- ukrepi energetske učinkovitosti in uporaba obnovljive energije v MSP (vključno z informacijskimi kampanjami);
- inovativne tehnologije obnovljive energije, zlasti tehnologije iz Evropskega strateškega načrta za energetske tehnologije³⁵ in Energetskega načrta za leto 2050, skupaj z biogorivi druge in tretje generacije;
- podpora proizvodnji obnovljive energije na morju, vključno z energijo plimovanja in valovanja;
- celostne nizkoogljične strategije in akcijski načrti za trajnostno energijo za mestna območja, vključno s sistemi javne razsvetljave in pametnimi omrežji.

Ključni ukrepi za EKSRP:

- večja učinkovitost rabe energije v kmetijstvu in predelavi hrane z naložbami v energetske učinkovitejše stavbe in objekte, skupaj z nasveti o energetske učinkovitosti;
- olajševanje ponudbe in uporabe obnovljivih virov energije, stranskih proizvodov, odpadkov, ostankov in drugih neživilskih surovin za spodbujanje biogospodarstva z naložbami v proizvodnjo na kmetijah ter uporabo obnovljive energije; pilotnimi projekti za izboljšanje uporabe stranskih proizvodov; naložbami v nove tehnologije v gozdarstvu za predelavo biomase in naložbami v infrastrukturo za obnovljivo energijo na podeželskih območjih;
- zmanjševanje emisij dušikovega oksida in metana iz kmetijstva s podporo za manjšo uporabo dušikovih gnojil; boljšimi praksami upravljanja živine (za obdelavo živalskih odpadkov) in podporo za podnebju bolj prijazno kolobarjenje;
- povečanje sekvestracije ogljika in zmanjšanje emisij v kmetijstvu in gozdarstvu s kmetijsko-gozdarskimi sistemi; pogodovanjem in vzdrževanjem; podnebju prijaznim upravljanjem novih in obstoječih gozdov; vzpostavitvijo ali ohranjanjem zdravega

travinja ter ohranjanjem šotišč.

Ključni ukrepi za ESPR:

- podpora razširjanju nizkoogljičnih tehnologij in rešitev ter povečanje energetske učinkovitosti pri ribiških in ribogojnih dejavnostih, vključno z ribiškimi plovili, pristanišči, ribogojnicami

Tematski cilj 8:

SPODBUJANJE ZAPOSLOVANJA IN MOBILNOSTI DELOVNE SILE

Ključni cilji, ki jih obravnavajo skladi SSO

Krovni cilj strategije Evropa 2020:

zagotoviti 75-odstotno stopnjo zaposlenosti žensk in moških v starosti med 20 in 64 let, tudi z večjo udeležbo mladih, starejših delavcev in nizkokvalificiranih delavcev ter boljšim vključevanjem zakonitih priseljencev.

V okviru tega tematskega cilja se morajo države članice osredotočiti na doprinos k doseganju svojih nacionalnih ciljev na področju zaposlovanja z uporabo skladov SSO, in sicer zlasti ESS za podporo politik iz smernice 7 integriranih smernic k strategiji Evropa 2020 (smernica 7 o zaposlovanju). Podpora EKSRP mora biti osredotočena na ustvarjanje delovnih mest v podeželskih regijah, kjer je stopnja zaposlenosti na splošno nižja od povprečne.

Ključni ukrepi za ESS:

dostop do zaposlitve za iskalce zaposlitve in neaktivne ljudi, vključno z lokalnimi zaposlitvenimi pobudami in podporo za mobilnost delavcev:

- zgodnji aktivni in preventivni ukrepi na trgu dela, ki so odprti za vse in vključujejo prepoznavanje posameznih potreb, prilagojene storitve in usmerjanje, ciljno in prilagojeno usposabljanje, potrjevanje pridobljenih kompetenc in spretnosti ter iskanje nove zaposlitve;
- predvidevanje in svetovanje o dolgoročnih zaposlitvenih možnostih, ki so posledica strukturnih sprememb na trgu dela, kot so prehod na gospodarstvo, gospodarno z viri in z nizkimi emisijami ogljika, ter razvoj sektorjev nege in oskrbe ter zdravstva;
- zagotavljanje informacij o zaposlitvenih možnostih na evropskih trgih dela ter o življenjskih in delovnih razmerah; trajnostno vključevanje mladih, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo (NEET), na trg dela;
- uvedba „jamstva za mlade“ z vzpostavitvijo shem, ki nudijo nadaljnje izobraževanje, (pre)usposabljanje ali ukrepe za aktiviranje za vse mlade, ki niso ne zaposleni ne vključeni v izobraževanje ali usposabljanje, v štirih mesecih po zaključku šolanja. Posebno pozornost bi bilo treba nameniti vajeniškemu poklicnemu usposabljanju in pripravištvu za diplomante, da pridobijo prve delovne izkušnje;
- samozaposlovanje in podjetništvo za mlade v vseh sektorjih, s poudarkom zlasti na nastajajočih sektorjih na področju nizkoogljičnega gospodarstva ter sektorjih nege in oskrbe ter zdravstva; samozaposlovanje, podjetništvo in ustanavljanje podjetij;

- podpora, zlasti za brezposelne, prikrajšane in neaktivne osebe, da ustanovijo in razvijajo podjetja v vseh sektorjih, vključno na področjih nege in oskrbe ter zdravstva, vključevanja v delo, zelenih delovnih mest in razvoja skupnosti. Taka podpora vključuje razvoj spretnosti, vključno z IKT, podjetniškimi in upravljavskimi spretnostmi, mentorstvo in usposabljanje ter zagotavljanje vključujočega poslovnega razvoja in finančnih storitev za ustanovitelje podjetij; enakost spolov ter usklajevanje poklicnega in zasebnega življenja:
- odpravljanje stereotipov o spolih v sistemih izobraževanja in usposabljanja;
- ozaveščanje in mobilizacija gospodarskih in socialnih partnerjev za odpravljanje spolne segregacije na trgu delovne sile ter razlik v pokojninah in plačilu med spoloma;
- razvoj ukrepov za usklajevanje poklicnega in družinskega življenja, vključno s podporo osebam, ki niso delale zaradi obveznosti nege in oskrbe, za ponovno vključevanje na trg dela;
- inovativni načini organizacije dela, vključno z delom na daljavo in prožno ureditvijo dela, ki posameznikom omogočajo, da združujejo neformalno obveznost nege in oskrbe z delom;
- dostop do cenovno sprejemljivih storitev nege, oskrbe in varstva, kot so varstvo otrok, zunajšolsko varstvo ali nega in oskrba vzdrževanih oseb, tudi starejših, z naložbami v trajnostne storitve nege, oskrbe in varstva;
- prilagajanje delavcev, podjetij in podjetnikov spremembam:
- razvoj posebnih storitev zaposlovanja, usposabljanja in podpore, vključno s svetovanjem in iskanjem nove zaposlitve, v okviru prestrukturiranja podjetij in sektorjev;
- zasnova in izvajanje inovativnih ter produktivnejših in okolju prijaznejših načinov organizacije dela, vključno z zdravjem in varnostjo pri delu;
- aktivno in zdravo staranje:
- inovativne in do starejših prijazne oblike organizacije dela, vključno z dostopnim delovnim okoljem in prožnimi ukrepi;
- podaljševanje bolj zdravega delovnega življenja prek razvoja in izvajanja ukrepov za spodbujanje zdravega načina življenja in obravnavanje dejavnikov tveganja za zdravje, kot so fizična neaktivnost, kajenje in škodljivi vzorci uživanja alkohola;
- spodbujanje zaposljivosti in sodelovanja starejših delavcev v programih vseživljenjskega učenja za spodbujanje aktivnega staranja; posodabljanje in krepitev institucij trga dela, vključno z ukrepi za olajševanje čezmejne mobilnosti delovne sile;
- izboljšanje aktiviranja in usklajevanja povpraševanja na trgu dela s ponudbo javnih zavodov za zaposlovanje z zagotavljanjem celovite podpore, prilagojene potrebam iskalcev zaposlitve, razširitvijo storitev z zagotavljanjem podpore zaposlenim, ki želijo zamenjati delovno mesto, in spodbujanjem neaktivnih, da se ponovno zaposlijo;
- sodelovanje pri zagotavljanju storitev delodajalcem in vzpostavljanje partnerstev z izobraževalnimi ustanovami in drugimi službami za zaposlovanje za organizacijo prožnega, preventivnega in učinkovitega zagotavljanja storitev;
- predvidevanje dolgoročnih zaposlitvenih možnosti, ki so posledica strukturnih sprememb na trgu dela, ter razvoj storitev na področjih vseživljenjskega usmerjanja in vseživljenjskega učenja za spodbujanje poklicne preusmeritve;
- ciljne naložbe v spretnosti in zmogljivosti osebja;
- dejavnosti Evropske službe za zaposlovanje (EURES) na področju zaposlovanja, usklajevanja in posredovanja zaposlitve, skupaj s povezanimi službami obveščanja, svetovanja in usmerjanja na nacionalni in čezmejni ravni.

Ključni ukrepi za ESRR:

- razvoj podjetniških inkubatorjev in investicijska pomoč za samozaposlitev in ustanovitev podjetja, zlasti na področjih, ki ponujajo nove vire rasti, kot so zeleno gospodarstvo, trajnostni turizem (vključno z gospodarstvom sivolasih) ter zdravstvene in socialne storitve;
- naložbe v podporne infrastrukture za posodobitev javnih zavodov za zaposlovanje.

Ključni ukrepi za EKSRP:

- spodbujanje diverzifikacije kmetijskega sektorja, ustvarjanje novih malih podjetij in podpiranje drugih oblik ustvarjanja delovnih mest na podeželskih območjih, zlasti s pomočjo za zagon podjetij za nekmetijska mikro in mala podjetja na podeželskih območjih ter z naložbami v nekmetijske dejavnosti na podeželskih območjih.

Ključni ukrepi za ESPR:

- podpora za ustvarjanje delovnih mest v ribiških skupnostih z dodajanjem vrednosti ribiškim dejavnostim in proizvodom;
- podpora za diverzifikacijo ribiških skupnosti z ustvarjanjem alternativnih delovnih mest v lokalnem gospodarstvu, zlasti v drugih pomorskih sektorjih.

Tematski cilj 10:

NALOŽBE V IZOBRAŽEVANJE, SPRETNOSTI IN VSEŽIVLJENJSKO UČENJE

Krovni cilj strategije Evropa 2020:

izboljšanje ravni izobrazbe, pri čemer si je treba zlasti prizadevati, da se stopnja osipa zniža na manj kot 10 %, delež prebivalstva med 30. in 34. letom starosti s končano terciarno ali enakovredno izobrazbo pa poveča na vsaj 40 %.

Podpora EKSRP bo obravnavala tudi sorazmerno nizke ravni spretnosti v kmetijskem sektorju, ki predstavljajo oviro konkurenčnosti.

Ključni ukrepi za ESS:

zmanjševanje osipa in spodbujanje enakega dostopa do kakovostne predšolske vzgoje ter primarnega in sekundarnega izobraževanja:

- ciljno usmerjena podpora za izvajanje celovitih, na dokazih temelječih in skladnih politik za zmanjšanje osipa, ki vključuje preprečevanje, zgodnje ukrepanje in nadomestne možnosti, kot so šole za „drugo priložnost“ ter spodbujanje sodelovanja v nesegregiranem javnem izobraževanju;
- krepitev zmogljivosti učiteljev, vodij usposabljanja ter šolskega vodstva in osebja, uvedba zagotavljanja kakovosti in sistemov spremljanja, razvoj izobraževalnih vsebin,

- vključno z uporabo IKT, razvoj ustvarjalnih spretnosti in boj proti stereotipom o spolih
v izobraževanju in usposabljanju;
- odpravljanje ovir pri dostopnosti, s katerimi se srečujejo otroci iz prikrajšanih družin, zlasti v prvih letih zgodnjega otroštva (od 0 do 3 let);
podpora učnim shemam, katerih cilj je pomagati otrokom in mladim z učnimi težavami,
da se omogoči njihova vključitev v redni izobraževalni sistem;
 - podpora prehodu s specializiranih šol za invalide v redno šolanje;
izboljšanje kakovosti, učinkovitosti in odprtosti terciarnega in enakovrednega izobraževanja
za doseg višjih stopenj udeležbe in uspešnega zaključka izobraževanja;
 - ciljno usmerjena podpora posameznim študentom, zlasti iz nezadostno zastopanih in ranljivih skupin, za vključitev v visokošolsko izobraževanje ter omogočanje dostopa do visokošolskega izobraževanja za netradicionalne učence in podpora odraslim učencem;
 - naložbe v razvoj novih učnih metod ter razvoj in uporabo inovativnih tehnologij, vključno z odprtimi izobraževalnimi viri, za zagotavljanje kakovostnih izobraževalnih vsebin, vključno z usposabljanjem ter krepitvijo zmogljivosti za učitelje in raziskovalce;
 - podpora za povečanje relevantnosti programov visokošolskega izobraževanja glede na potrebe na trgu dela, vključno s spodbujanjem reševanja težav, ustvarjalnosti in razvojem podjetniških spretnosti;
 - razvoj in krepitev partnerstva med visokošolskim izobraževanjem, poslovnim in raziskovalnim sektorjem; krepitev dostopnosti do vseživljenjskega učenja, izpopolnjevanje spretnosti in kompetenc delovne sile ter povečevanje odzivnosti sistemov izobraževanja in usposabljanja na potrebe trga dela:
 - izvajanje strategij za vseživljenjsko učenje delovne sile v sodelovanju s socialnimi partnerji, vključno z usposabljanjem in razvojem spretnosti ter izboljšanjem transverzalnih kompetenc delovne sile, kot so jeziki, digitalna pismenost in podjetništvo;
 - prilagajanje sistemov poklicnega izobraževanja in usposabljanja povpraševanju na trgu dela z razvojem učenja na delovnem mestu na področju poklicnega izobraževanja in usposabljanja, vključno s programi vajeništva in spodbujanjem podjetij, da sprejmejo več pripravnikov;
 - spodbujanje sistemov za zagotavljanje kakovosti na področju poklicnega izobraževanja in usposabljanja v skladu s priporočilom o evropskem referenčnem okviru za zagotavljanje kakovosti;
 - prožne poti med sektorji izobraževanja in usposabljanja ter izobraževanja in dela, zlasti z učenjem in poklicnim usmerjanjem, programi pripravništva, sistemi za akreditacijo in priznavanje pridobljenih kompetenc, nacionalnimi okviri kvalifikacij in povezanimi kreditnimi sistemi, kot so evropski sistem kreditnih točk v poklicnem izobraževanju in usposabljanju (ECVET) ter evropski sistem zbiranja in prenašanja kreditnih točk (ECTS);
 - podpora za obdobja mobilnosti v tujini za diplomante in posameznike na trgu dela, vključno s tistimi iz prikrajšanih skupin, da pridobijo nove spretnosti in kompetence;
 - izboljšanje začetnega in nadaljevalnega usposabljanja za učitelje in drugo osebje, ki je

- vključeno v izobraževanje in usposabljanje;
- spodbujanje privlačnosti in odličnosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja, vključno s kampanjami in tekmovanji v spretnostih, ter podpiranje šoloobveznih mladih, da se seznanijo s poklicnimi področji in njihovimi možnostmi;
 - spodbujanje partnerstev/mrež med socialnimi partnerji, podjetji ter ustanovami/izvajalci izobraževanja in usposabljanja za izboljšanje prenosa informacij o potrebah na trgu dela, uvajanje učnih metod na podlagi izkušenj, spodbujanje eksperimentiranja in prilagoditev učnih načrtov;
 - podpora za izboljšanje osnovnih spretnosti in ključnih kompetenc odraslega prebivalstva, vključno z migranti, ter ustvarjanje novih priložnosti, da se izkoristijo znanja in spretnosti starejših odraslih;
 - podpora razvoju sistemov izobraževanja odraslih, ki ustrezajo standardom visoke kakovosti.

Ključni ukrepi za ESRR:

da se zmanjšajo teritorialne razlike, spodbuja nesegregirano izobraževanje, poveča odzivnost sistemov izobraževanja in usposabljanja na spreminjajoče se vzorce potreb in povpraševanja po spretnostih ter dopolnjujejo ukrepi ESS.

Ključni ukrepi za EKSRP:

krepitev vseživljenjskega učenja in poklicnega usposabljanja v kmetijskem in gozdarskem sektorju, zlasti s:

- podporo za poklicno usposabljanje in pridobivanje spretnosti na področjih, kot so upravljanje kmetij, trajnostne kmetijske prakse, izboljšanje kakovosti in uporaba novih tehnologij, specifičnih za kmetijstvo in gozdarstvo;
- podporo za predstavitvene dejavnosti za prenos znanja med kmeti o novih praksah v sektorju, pa tudi za obveščanje ter kratkoročne izmenjave in obiske v EU za spodbujanje izmenjave dobrih kmetijskih in gozdarskih praks upravljanja; spodbujanje vseživljenjskega učenja in poklicnega usposabljanja na podeželskih območjih na splošno (razen tečajev ali usposabljanj, ki se običajno izvajajo v srednješolskem ali visokošolskem izobraževanju), kot so usposabljanje na področju poslovnega upravljanja
- ali druge spretnosti, potrebne za diverzifikacijo iz kmetijskega sektorja.

PRILOGA II: PREDNOSTNE NALOGE SODELOVANJA

Čezmejno, transnacionalno in medregionalno sodelovanje v okviru ESRR

Čezmejna in transnacionalna območja, ki si delijo pomembne geografske značilnosti (jezera, reke, morske bazene ali gorska območja) morajo podpirati skupno upravljanje in spodbujanje svojih naravnih virov, varovati biotsko raznovrstnost in ekosistemske storitve, razvijati celovito čezmejno obvladovanje naravnega tveganja, obravnavati onesnaževanje teh območij ter izvajati skupno prilagajanje podnebnim spremembam ter ukrepe za preprečevanje in obvladovanje tveganja, zlasti glede zaščite pred poplavami in obalne zaščite.

Za doseganje kritične mase je lahko sodelovanje še zlasti učinkovito na področju raziskav in inovacij ter IKT s spodbujanjem inovativnih grozdov, centrov usposabljanja in poslovnih inkubatorjev ter pametnih povezav med poslovnim sektorjem ter raziskovalnimi in visokošolskimi središči. Treba je spodbujati tudi razvoj skupnih pristopov pametne specializacije, regionalnih partnerskih ustanov in sovlagateljskih platform. Spodbujanje partnerstev med izobraževalnimi ustanovami ter izmenjav študentov in učiteljev prav tako prispeva k doseganju kritične mase.

Ekonomije obsega, ki jih je mogoče doseči s čezmejnim in transnacionalnim sodelovanjem, so pomembne za naložbe, povezane s souporabo skupnih javnih storitev, zlasti na področju predelave odpadkov in čiščenja voda, zdravstvene infrastrukture, izobraževalnih objektov in opreme, dostopnosti, socialne infrastrukture, IKT, infrastrukture raziskav in inovacij, zelene infrastrukture, sistemov obvladovanja nesreč ter reševalnih služb. Spodbujanje mehkega sodelovanja na teh področjih (zdravstveno zavarovanje, razvoj skupnih programov izobraževanja in usposabljanja, usklajevanje vozniških redov in izdajanja vozovnic ali uvedba novih povezav javnega prometa, postopki ocenjevanja tveganja) lahko nadalje poveča varčevanje in kakovost življenja.

Na področju čezmejne omrežne infrastrukture bi se programi transnacionalnega sodelovanja lahko osredotočili na zagotavljanje podpore za usklajeno načrtovanje prometne infrastrukture (vključno s TEN-T) ter razvoj okolju prijaznih in interoperabilnih načinov prevoza v večjih geografskih območjih. Čezmejno sodelovanje, zlasti v manj razvitih regijah, bi se lahko osredotočilo na manjkajoče čezmejne povezave, ki pomenijo ozka grla za prometne tokove. Razvoj elektroenergetskih omrežij za večjo porabo električne energije, proizvedene iz obnovljivih virov, bi se lahko okrepil s transnacionalnim in čezmejnim sodelovanjem pri vlaganju v določene dele infrastrukturnih omrežij.

Posebno vprašanje za čezmejno sodelovanje je krepitev čezmejnih storitev trga dela za spodbujanje mobilnosti delavcev prek meja. To je mogoče doseči s spodbujanjem čezmejnih platform za iskanje zaposlitve ali svetovalnih središč, pa tudi sodelovanjem med sindikati, zavodi za zaposlovanje in drugimi akterji na trgu dela. Ključnega pomena je, da se podpira razvoj enostavnih in hitrih postopkov za medsebojno priznavanje kvalifikacij in sporazumov o davkih, socialnem in zdravstvenem zavarovanju ter drugih vprašanjih, povezanih z delom.

Cilj *medregionalnega* sodelovanja mora biti povečanje učinkovitosti kohezijske politike z izmenjavo izkušenj med regijami in mesti, da bi se izboljšala zasnova in izvajanje operativnih programov pri cilju naložbe v rast in nova delovna mesta. Zlasti mora medregionalno sode-

lovanje spodbujati sodelovanje med inovativnimi raziskovalno intenzivnimi grozdi ter izmenjave med raziskovalnimi ustanovami na podlagi izkušenj „regij znanja“ in raziskovalnega potenciala v konvergenčnih in najbolj oddaljenih regijah“ iz 7. okvirnega programa za raziskave.

Izboljšanje upravljanja je prav tako pomemben vidik transnacionalnih in čezmejnih programov, zlasti tistih, ki obravnavajo čezmejni kriminal in varnost, vključno s financiranjem krepitev zmogljivosti carinskih sistemov. Dejavnosti bi morale dopolnjevati ukrepe, ki se financirajo iz Sklada za notranjo varnost⁶⁹, vključno z izboljšanjem policijskega sodelovanja, izmenjave in dostopa do informacij, preprečevanja kriminala in boja proti čezmejnemu kriminalu, pa tudi resnemu in organiziranemu kriminalu na splošno, ter dobrega upravljanja in boja proti korupciji.

EU mora izkoristiti prednosti posebnega in geostrateškega položaja najbolj oddaljenih regij v njihovih geografskih območjih (Atlantik, Karibi in Indijski ocean) ter jih v celoti vključiti v svoje politike. Teritorialno sodelovanje, ki vključuje najbolj oddaljene regije, je tako treba izboljšati, okrepiti in spodbujati.

Prispevek glavnih programov k makroregionalnim strategijam in strategijam za morske bazene

Cilj makroregionalnih strategij je vzpostavitev sodelovanja med državami ali ozemlji s spodbujanjem lokalnih in regionalnih akterjev, da uskladijo politike in financiranje ter opredelijo skupna vprašanja, rešitve in ukrepi. Poleg tega so strategije za morske bazene ključnega pomena za uspešno izvajanje celostne pomorske politike⁷⁰.

Učinkovite makroregionalne strategije in strategije za morske bazene zahtevajo uspešno mobilizacijo sredstev EU. Programi, ki so sofinancirani iz vseh skladov SSO, morajo zato dati prednost dejavnostim, ki izhajajo iz strategij, organizirati posebne razpise ali dati prednost tem dejavnostim v izbirnem postopku. Transnacionalni programi lahko zagotovijo potrebni okvir za podporo spektru politik in sredstev, ki so potrebni za izvajanje makroregionalnih strategij in strategij za morske bazene.

Ključni ukrepi iz različnih tematskih ciljev, ki bi se lahko financirali iz skladov SSO v okviru makroregionalnih strategij, morajo vključevati vzpostavljanje evropskih prometnih koridorjev, vključno s podporo za posodobitev carine; preprečevanje naravnih nesreč ter pripravljenost in odziv nanje, gospodarjenje s povodji, zeleno infrastrukturo, celostno pomorsko sodelovanje prek meja in sektorjev, omrežja na področju raziskav in inovacij ter IKT, upravljanje skupnih morskih virov v morju in varstvo biotske raznovrstnosti morij.

Transnacionalno sodelovanje v okviru ESS

ESS podpira transnacionalno sodelovanje med partnerji na nacionalni in/ali regionalni ravni iz vsaj dveh držav članic, da bi se z vzajemnim učenjem povečala učinkovitost politik, ki jih podpira ESS. Transnacionalno sodelovanje lahko vključuje različne zainteresirane strani, kot so organi javnega prava, posredniška telesa, socialni partnerji in nevladne organizacije. Zajema lahko vsa področja, ki spadajo v področje uporabe ESS, vendar ima vzajemno učenje največjo dodano vrednost na področjih iz priporočil Sveta. Države članice se lahko odločijo sodelovati na prožen način. V tem primeru lahko izberejo teme za transnacionalne dejavnosti in vzpostavijo ustrezne mehanizme izvajanja, ki najbolj ustrezajo njihovim potrebam. Komisija bo poleg tega spodbujala transnacionalne dejavnosti z vzajemnim učenjem in

usklajenimi ali skupnimi ukrepi za omejeno število tem, ki jih je odobril Odbor Evropskega socialnega sklada. S tem namenom bo Komisija upravljala platformo na ravni EU za lažjo izmenjavo izkušenj, krepitev zmogljivosti in mreženje ter razširjanje pomembnih rezultatov. Prav tako bo za okrepitev potenciala transnacionalnega sodelovanja in čim večjo učinkovitost ustreznih ukrepov razvila usklajen okvir izvajanja, vključno s skupnimi merili za upravičenost, vrstami in časovno razporeditvijo ukrepov, pa tudi skupne metodološke pristope za spremljanje in vrednotenje.